

er farefuldt for dem at sejle undtagen Nordøst for Saltholm, idet en Grund, den saakaldte „Flint“, strækker sig ud fra Øen; der er dybt Vand lige ind til „Flinten“, og denne bestaar af Kalk og Flint, er altsaa haard, saa deres Baade slaas i Stykker, hvis de tørne imod. De anføre ogsaa i deres Andragende Eksempler paa, at det har været forbundet med Livsfare at sejle der, og at de have mistet deres Garn og deres Fangst, og derfor ønske de meget gerne en Lysbøje anbragt. Det drejer sig jo ikke om noget stort Beløb, 11,000 Kr. for en stor Lysbøje, og jeg tror 7,500 Kr. for en mindre Lysbøje. Marineministeriet er villigt til at lægge Bøjen ud og passe den, men vil naturligvis ikke afholde de dermed forbundne Udgifter, da Sagen hører ind under Landbrugsministeriet, der derfor vilde have at give Pengene til Marineministeriet. Jeg anbefaler Ændringen paa det bedste, den vil sikkert virke til Gavn for mange Fiskere i Sundet.

Jeg vil dernæst gøre nogle Bemærkninger om en Sag, hvorom der har været affholdt Samraad, nemlig Statens Overtagelse af Mergellejerne i Jylland. Der gives paa Finansloven 40,000 Kr. til Lettelse af Mergeltransport og 10,000 Kr. til Lettelse af Transport af Gødningskalk, i alt 50,000 Kr. Jeg tror at turde sige, at det er sikkert nogle af de nyttigste Penge paa hele Finansloven. Mergeltransporten foregik fra først af paa Banerne i særlige Mergeltog, og Forbrugerne maatte betale, hvad disse Tog kostede i Drift, altsaa Betalingen til Mandskab, Kul, Olie o. desl. Saa blev det Spørgsmaal rejst her, at Statsbanerne skulde forrente sig. Den lave Rente, de gavede, var ikke nok, Staten skulde have større Udbytte af den Kapital, den havde anbragt i Banerne. Derved faldt denne Ordning bort. I Stedet bevilgede vi saa de 50,000 Kr. paa Landbrugsministeriets Budget, hvilket Beløb anvendes til Afholdelse af de $\frac{7}{10}$ af Udgiften, medens Forbrugerne betale de $\frac{3}{10}$. Nu tør man vel nok sige, at Mergel er det fortrinligste Jordforbedringsmiddel til at opdyrke Hede med. Den Mand, der vil opdyrke Hedejord og ikke kan faa Mergel, kommer ingen Vegne. Det gælder derfor om at skaffe disse Folk saa let og billig Adgang til Mergel som mulig.

Jeg skal nævne et Par Tal, der vise, hvoreledes Forbruget af Mergel er steget i kort Tid. I 1890 transporteredes der paa Banerne 1,100,000 Pund eller 550 Vognladninger Mergel. Blot 11 Aar efter i

1901 transporteredes der ikke mindre end 28,150 Vognladninger à 20,000 Pund, det er altsaa en uhyre Stigning i Mergelforbruget. Ser man nu paa Priserne, ere de meget forskellige paa de forskellige Steder. I Mergellejet i Vester ved Ribe er Prisen 12 Kr. pr. Vognladning, hvorimod Prisen oppe ved Ringkøbing er 20 Kr. Nu kan man naturligvis sige, at Mergelen har forskellig Værdi efter den forskellige Procent af kulsur Kalk, den indeholder. Men dette Procenttal kan ikke være saa forskelligt i de forskellige Lejer, nej, det er Ejerne af Mergellejerne, der raade over, til hvilke Priser de ville sælge. Jeg skal saaledes oplyse, at den 7. Marts 1904 holdtes der et Møde om dette vigtige Spørgsmaal i Ringkøbing, hvor Folk fra hele Vestjylland vare samløde. Det oplystes der, at Gødningskalken fra Kalkværket i Hjern kunde man tidligere købe for 21 Kr. pr. Vognladning, men efter at Staten havde givet Tilskud til Mergeltransporten, var Prisen gaaet op til 30 Kr. Jeg skal citere — det staar at læse i Hedeselskabets Tidsskrift — hvad en af Hedeselskabets Ingeniører, Hr. Clouds-Vesth, udtalte som Slutningsresultat af den førte Diskussion: „Det viser sig altsaa, at Kalkværkerne have sat Prisen op og derved taget Statens Tilskud“. Det har dog sikkert ikke været Meningen her paa Rigsdagen, at de 50,000 Kr., vi give ud i dette Øjemed, skulle gaa i saa forkerte Lommer, at det alene skulde blive til gode for Ejerne af Mergellejer og Kalkværker, der benytte sig deraf til at skrué Prisen op.

Vi have derfor tilladt os at drage denne Sag frem, og jeg tror, at den bedste Løsning vilde være, om Staten blev Ejer af Mergellejerne. Jeg skulde ikke have det mindste imod, om Staten udleverede Mergelen gratis. Ellers er det naturligvis ikke rigtigt at udlevere Varer gratis. Hvis f. Eks. Usserød Klædefabrik udleverede sine Varer gratis, vilde der sikkert blive et stærkt Løb om at faa fat i dem, men Mergel er ikke noget, som Folk styrter hen og ville have fat i. Der kommer ikke andre end dem, der have Brug for det, og de ville ikke tage mere, end hvad der er til Nytte for dem. Der vilde derfor ikke ske noget Misbrug derved, og der er jo mange Steder i Jylland Mergel nok; jeg tror ikke, man kan sige, at Jylland er et mergelfattigt Land. Hedeselskabet lader hvert Aar eller dog ofte foretage Undersøgelser ved sine Mergelsøgere. Jeg skal saaledes nævne, at der i 1903 blev foretaget Undersøgelser i 11 Sogne, fordelt i 5 jydsk Amt, og